BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

ul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 301 Vineri 4 Noembrie 1938
12 Pagini P IIII

Taxa postală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 126. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

dator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
NIVERSUL" S. A.
nscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

n imperativ social

eosebindu-se de alte ini-ive de interes general, o-siva sanitară continuă pe intinsul țării, desfășurân-se în condițiunile necesa-spre a se atinge scopul nărit.

mobilizare de forțe pe ntul apărării sănătății pu-e, ceva nou într'o țară e se înfățișează în mod ic din acest punct de ve-e, și care a dat două re-tate pozitive.

e de o parte, nenumărate zăminte publice și parti-are, unde eclipsa de higie-era totală sau parțială, au mit lumina binefăcătoare purificării indispensabile nirii lor și maselor aflate contact permanent cu ele. ificii publice și particulare, cât de impunătoare prin pporții și exterior pe atât primejdioase prin insalu-itatea interiorului, adevă-te negațiuni ale profilaxiei, rse de boli grave și de rți premature, au fost ase din domeniul culturi-r de microbi, de molipsire. oale, prefecturi, primării, ministrații financiare, per-cepții, hoteluri, restaurante, cârciumi, pensiuni și alte multe localuri ocupate de autorități sau de particulari, au fost și sunt puse în concordanță cu higiena.

Și dacă spiritul de adaptare la această operă de folos obștesc a găsit în realizatorii ei, pe cât de numeroși pe atât de merituoși, o oblăduire încurajatoare, rezistențele neîndreptățite sau tendențioase s'au izbit de o vigoare efectivă.

Pe de altă parte, această acțiune cu caracter general a produs ori unde s'a desfășurat un impuls individual și colectiv, cu atât mai prielnic acolo unde nepăsarea înrădăcinată față de principiile elementare de higienă formează cauza principală a mortalității excesive la un popor de o natalitate deosebită.

O operă de chemare la realitate asupra unui imperativ social ce domină pe toate celelalte, întrucât sănătatea poporului este cea dintâi putere a oricărui stat.

Noua propagandă maghiară în Occident

de R. SEIȘANU

In ultimul timp au apărut, Budapesta, mai multe publicațiuni destinate propagandei în străinătate, în care expun doleanțele și revenicările maghiare, — după rogramul cunoscut.

Una dintre aceste pubicaiuni, care a atras mai mult tenția și comentariile presei în occident, este redactată de d. Oton de Legrady, direcorul ziarului „Pesti Hirlap", — specialist în lieratura politică revizionistă.

Despre lucrarea d-lui de Legrady se ocupă d. J. Delebecque, într'un articol publicat în „L'Action Française", care ține să afirme, că „în ansamblu argumentele sale sunt greu de respins", de oare ce rees dintr'ânsele greșelile și inconsecvențele ce le-au făcut învingătorii cu prilejul încheerei păcei, — proclamând, pe de oparte, urbi et orbi, dreptul popoarelor de autodeterminare și refuzând, pe de altă parte, să procedeze la plebiscitele reclamate de delegația ungară la conferința păcei.

Iată încă o dovadă de ușurința cu care unii publiciști străini se lasă indușI în eroare de sistemul de argumentare al propagandiștilor maghiari, în loc să caute prin studiul obiectiv al problemelor puse în discuție, adevărul și concluziile logice.

(Continuare in pagina 2-a)

Foto GH. IONESCU

LILIAC ALB
inflorit zilele trecute in grădina d-lui Dumitru Diulescu din Craiova

SCRISORI DIN LONDRA

Când se iau dorințele drept realități

de AUGUR

Londra, Noembrie

In activitatea sa spre a obține o pace durabilă în Europa, d. Neville Chamberlain se izbește de o dificultate și anume, aceea că mulți oameni sunt înclinați să-și facă iluzii. Aceste iluzii constau în obiceiul pe care unii oameni îl au de a vedea persoanele și evenimentele nu așa cum sunt în realitate, ci așa cum ar voi ei să fie. In politică aceste iluzii se găsesc la baza tuturor crizelor.

După ultimul război, când s'a semnat un tratat de pace în care se cuprindea pactul Societății Națiunilor, populația acestei țări era gata să-și închipuie că începuse o nouă eră în Europa. Ea credea că domnia forței se sfârșise; tratatele aveau să fie de acum înainte respectate și îndeplinite, nu fiindcă exista o forță care să le facă să fie respectate, ci pur și simplu, fiindcă la Geneva, se întâlniseră reprezentanții națiunilor și făcuseră cunoscute hotărîrile lor. Cu alte cuvinte, după groaznicii ani ai războiului, oamenii doreau să-și închipuie că lumea s'a schimbat și că cerneala pe hârtie luase definitiv locul armelor și al muniților. Ca rezultat al acestor iluzii, Marea Britanie procedă la dezarmare. In grabă, marina armata și forțele aeriene fură reduse până într'atât, încât slăbiciunea ei începu să devie aparentă și pentru celelalte țări.

(Continuare in pagina 2-a)

INTREVEDEREA DELA NIȘ

La 24 Ianuarie 1937, după negocieri directe și urmate în deplină discrețiune, s'a semnat la Belgrad pactul de amiciție prepetuă între Iugoslavia și Bulgaria.

„Intre regatul Iugoslaviei și regatul Bulgariei — se spune în primul articol al acestui pact — va exista o pace sinceră și veșnică".

Prin această declarație solemnă cele două țări incadrau politica lor balcanică și raporturile lor reciproce în principiile de bază ale însuși pactului Intelegerii balcanice, al cărui obiect prineipal este menținerea și consolidarea păcii în Balcani. De altfel, chiar în preambulul pactului bilateral dela Belgrad se precizează că acesta se datorește dorinței Bulgariei și Iugoslaviei de a contribui la consolidarea păcii în Balcani.

La 15 Februarie acelaș an, consiliul permanent al Intelegerii balcanice se întrunea la Stema, și luând cunoștință de încheierea pactului bulgaro-iugoslav, a precizat punctul lui de vedere prin comunicatul oficial în termenii următori:

„Consiliul permanent a luat cunoștință cu satisfacție de încheierea pactului de amiciție între Bulgaria și Iugoslavia semnat la Belgrad la 24 Ianuarie 1937. Consiliul a constatat că acest pact corespunde scopului Intelegerii balcanice: menținerea și consolidarea păcii în Balcani. Consiliul consideră în consecință că, pactul dintre Bulgaria și Iugoslavia este o prețioasă contribuție la stabilirea colaborării amicale între toate popoarele balcanice".

Intrevederea dela Nis caracterizată prin spiritul amical în care ea s'a desfășurat, este deci o continuare a acestei acțiuni de consolidare a păcii balcanice. Ea este, în cadrul politicii pe care o urmează de câțiva ani d. Stoiadinovici, o consecință logică a acestei politici și, incontestabil, ea dovedește în acelaș timp că actualul prim ministru al Bulgariei, d. Kioseivanoff este hotărît să încadreze cât mai complet politica externă a țării sale într'o pașnică și sinceră colaborare cu statele balcanice.

„Conversațiile mele cu d. Stoiadinovici — a declarat d. Kioseivanoff reprezentanților presei iugoslave — au purtat asupra pactului de amiciție perpetuă în vigoare între cele două țări ale noastre și care va rămâne baza eternă a dezvoltării pașnice a popoarelor noastre".

La rândul său d. Stoiadinovici a declarat următoarele:

„Intrevederea noastră spune mai mult decât orice cuvinte".

Pentru România, ca și pentru toate țările din Intelegerea balcanică, această strânsă legătură dintre Iugoslavia și Bulgaria constitue desigur o reală contribuție la consolidarea păcii balcanice pe temeiul tratatelor existente și în cadrul teritorial actual al fiecărui stat balcanic în parte. „Pacea eternă" pe care și-o declară reciproc Iugoslavia și Bulgaria înseamnă, prin consecință, pace între Bulgaria și toate țările balcanice al căror aliat cu obligațiuni de asistență mutuală este Iugoslavia.

De altfel întrevederea dela Niș, venită după acordul semnat la Salonic la 31 Iulie 1938, are înțelesul unei reconfirmări a prevederilor a acestui acord prin care toate statele balcanice și-au luat angajamentul de a nu recurge niciodată la forță pentru soluționarea eventualelor litigii dintre ele.

In vremurile acestea de tulburare, afirmarea voinței de pace a statelor balcanice constitue desigur un eveniment politic de mare insemnătate. Renunțarea la agresiune, recunoașterea reală a stării de fapt actuală din peninsula balcanică drept o stare perpetuă — fiindcă numai acesta poate fi înțelesul cuvintelor „pace perpetuă" — hotărirea Bulgariei de a întreține cu vecinii ei relații cât mai strânse printr'o colaborare leală și sinceră, sunt o serie de manifestări menite nu numai să asigure pacea în Balcani, dar în acelaș timp să contribue la constituirea în această parte a Europei a unui bloc de state hotărite să sprijine orice acțiune pacifică europeană.

Acțiunea d-lui Stoiadinovici în politica sa balcanică își va găsi de sigur încoronarea ei în ziua când Bulgaria, amica Iugoslaviei, se va incadra cu totul în Intelegerea balcanică, care i-a fost deschisă din primul moment și a cărei soliditate o dovedește insuși pactul de amiciție perpetuă dintre Iugoslavia și Bulgaria, întrucât acest pact corespunde scopului Intelegerii balcanice și a fost recunoscut — după cum am arătat mai sus — ca o „prețioasă contribuție la stabilirea colaborării amicale între popoarele balcanice".

Noul episcop al Maramureșului

P. S. arhiereul Vasile Stan dela Rășinari, rostindu-și cuvântarea Marți, după alegere

— Darea de seamă în corpul ziarului —

VANITATE

de I. VION

Au dispărut din coloanele ziarelor detaliile ce făceau din nevârstnica inconștientă Antigona, eroina unui roman de periferie. N'a durat mult zgomotoasa celebritate făcută în jurul unui caz patologic, dar setea de reclamă a tinerei zvăpăiate a fost satisfăcută și 2—3 zile atenția lumei, bucureștene ori provinciale, s'a oprit să cerceteze preferințele ori dorințele nefericitului exemplar feminin.

De aceia noi cari am avut o atitudine precisă impotriva oricăror exagerări referitoare la așa zisele fapte „senzaționale" aprobăm din toată inima, hotărârea autorității competinte de a nu mai îngădui nota de senzațional din reportagiile faptelor diverse, privind rapturi de minore, trafic de stupefiante etc. etc.

Goana după publicitate și reclamă — setea de notorietate — este mai răspândită de cum crede publicul mare, care nu știe cât de nestăpânită e vanitatea ce constitue promotorul multora din gesturile și faptele oamenilor.

In genere se spune că vanitatea stă la baza oricărei acțiuni omenești.

Filosoful John Dewey caracterizează astfel mobilul cel mai puternic al naturii omenești: DORINȚA DE A FI „IMPORTANT".

Diferă dela individ la individ felul cum fiecare reușește să-și satisfacă dorința de a fi „important".

Șeful poliției din New-York d. Mulrooney vorbind de setea de notorietate a tinerilor „gangsteri" spunea: „Plin de vanitate este tânărul criminal de azi. Primul lucru pe care îl cere, după arestare, este permisiunea de a citi foile ignobile care îl reprezintă ca pe un erou. Perspectiva „arzătoarei" sedințe ce îl așteaptă pe scaunul electric, rămâne îndepărtată pentru el, câtă vreme se poate desfăta să-și contemple portretul așezat alături de cel al primarului La Guardia, al lui Einstein, Lindberg, Toscanini ori Roosevelt".

Intr'o curioasă și amuzantă lucrare, scriitorul american Dale Carnegie orânduește cerințele pe cari le au oamenii în fața vieții: sănătatea, hra-

(Continuare în pag. 2-a)

Limba noastră

Ce avem și ce n'avem

„E plină de interes, scrie „Frontul", lupta pe care o duce d. T. Pisani în coloanele ziarului „Universul". Socotim totuși că mult mai de folos ar fi un dicționar și o gramatică românească, — lucrată deștept și cu tragere de inimă. Deocamdată, mulți dintre noi scriu așa cum îi taie capul, neavând un îndreptar recunoscut".

Confratele a voit să știe cum se scrie: **de treabă**. Intr'un îndreptar a găsit **detreabă**, — un singur cuvânt. In altul **de treabă**, două cuvinte. Autorii, și al unuia și al celuilalt îndreptar, spun, totuși, că urmează ortografia Academiei. **Frontul** mă întreabă: „Ce ne facem, d-le Pisani, așa ca dicționarele să fie bune măcar de o treabă?".

Rabdă inimă și taci. Asta să facem. S'o ivi doar, odată, din atâția profesori pe cari îi avem, unul care să ne dea o gramatică și un dicționar.

Avem o facultate de litere la București, cu 29 de catedre, 19 conferințe și 35 de asistenți, între care: o catedră de literatura română, una de istoria literaturii române vechi, alta de istoria literaturii moderne, alta de fonetică generală și experimentală, o conferință de filologie română. Sunt și patru asistenți pentru seminarul de literatură română.

Avem o facultate de litere la Cluj, cu 30 de catedre, 7 conferințe și 3 asistenți, din care: o catedră de cultură românească, o catedră de istoria literaturii române moderne, o catedră de limba și literatura română. Facultatea are un asistent la catedra de istoria literaturii și un asistent de lingvistică.

Avem o facultate de litere la Cernăuți, cu 20 de catedre, 3 conferințe și 4 asistenți, din care: o catedră de limba și literatura română, modernă și folklor. E și un asistent de limba și literatura română.

Avem o facultate de litere la Iași, cu 20 de catedre, 6 conferințe și 20 de asistenți, din care: o catedră de „istoria literaturii moderna și estetică literară", alta de literatură și filologia română, alta de istoria limbii și literaturii române vechi, un conferențiar de filologie română, un asistent pentru istoria literaturii române vechi, altul pentru istoria literaturii române moderne.

Stăm bine, după cum se vede, cu profesorii, conferențiarii, cu asistenții. O ducem însă greu, greu de tot, cu ortografia, cu dicționarul, cu gramatica.

Nu avem ortografie, nici gramatică, nici dicționar. Când vrei să scrii corect, te lupți cu multe neajunsuri. Am înlăturat pe **i** scurt și pe **u** scurt. Dar aceste sunete sunt în limbă. **U** dela **ou** nu e tot una cu **u** dela **tu**. **I** dela **a fi** nu e tot una cu **i** dela **cavafi**. Scriu **veșnic**, fiindcă nu pot scrie **vecinic**, cum ar fi corect, dar care s'ar citi **vecinic**. Scriu **veșnică** și nu **vecinică**, fiindcă s'ar citi **vecinică** și s'ar înțelege **vecina, vecinica**. Scriu **copiii**, cu trei **i** lungi, deși nici un român nu zice **copi-i-i**...

V'ați întrebat vre-odată cum vorbesc românește minoritarii, cari învață limba noastră din carte? Citiți nu după cum știți din auz că se rostesc cuvintele, ci așa cum sunt scrise, fără nici un **i** scurt și nici un **u** scurt, — și vă veți da seama.

Nu avem o gramatică. Nimeni până astăzi nu s'a ostenit să studieze limba. Și fiindcă nu cunoaștem regulele limbii, — nu le cunosc nici profesorii de română — ne tot scuturăm de ele și lăsăm să se creadă că nu sunt de nici un folos, ci mai mult încurcă mințile. Și atâta ne-am scuturat, că am ajuns să gonim din școală până și cuvântul: **Gramatică**. Puținele reguli gramaticale — schiloade și ele — care s'au mai îngăduit, zac, aruncate în câteva pagine, la sfârșitul **Cărților de Citire**.

Nu avem un dicționar al limbii. De câte ori mă duc la **Universul** dau peste șeful de atelier, care-mi zice:

— Domnule Pisani, iar n'am mai primit manuscris pentru **Dicționarul Academiei**. De ce nu mai scrii, să le aduci aminte? Se vor îndura, poate, să ne trimeată, cum ne-au trimis și de data trecută.

Să nu uităm că la **Dicționarul Academiei** se lucrează de **treizeci și trei de ani**, dela 1905, dată vrednică de insemnat cu roșu în istoria dicționarelor. Intocmitorii lui de atunci, cari sunt și cei de azi, inspăimântați că „acest dicționar era așteptat de atâția ani", s'au legat cu jurământ să ocolească „tot ce ar putea întârzia apariția lui" și să-l dea gata „într'un timp cât mai scurt".

Mai „scurt" decât un „sfert" de dicționar în treizeci și trei de ani, nici că se poate.

T. PISANI

TRECE REGINA!...

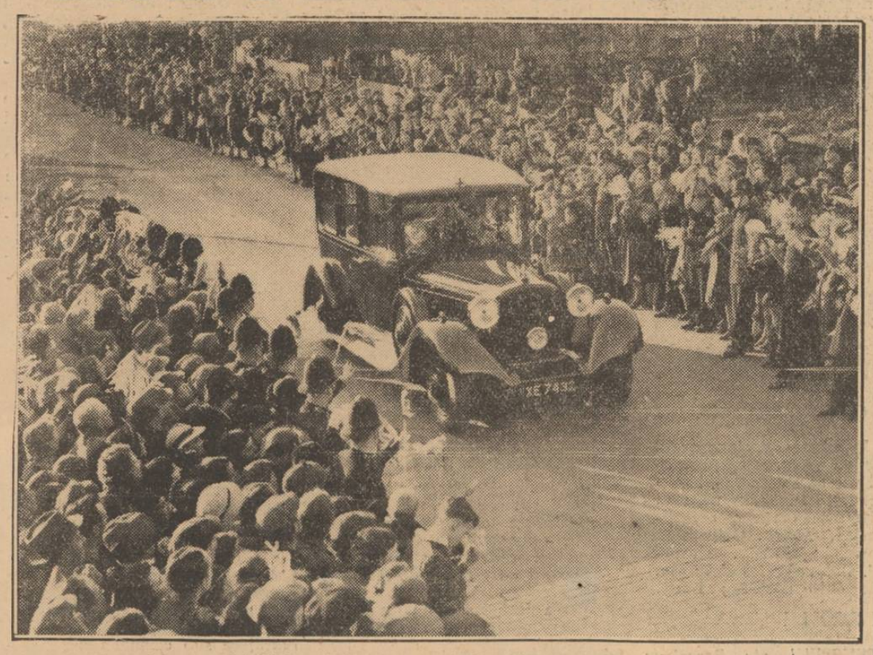

Regina mamă Mary a Angliei a inaugurat zilele trecute noul spital Albert Dock. Mulțimea salută cu urale trecerea Reginei

Spre un nou statut al relațiilor economice româno-germane

Guvernul român a păsit încă din timpul verii la revizuirea condițiunilor care stăteau la baza celor mai multe din convențiunile noastre comerciale și de plăți cu străinătatea. S'a plecat în principal dela necesitatea de a se corecta multele neajunsuri derivând din rigiditatea modalităților cuprinse în acordurile de clearing, pe care și experiența și nouile condițiuni economice, dar mai ales culanța cu care România a izbutit să lichideze arieratele sale comerciale și dificultățile transferului în conturile datoriei publice externe, le-au dovedit ca ne mai corespunzând situațiilor de fapt și nici intereselor părților contractante.

In momentul de față, tratativele sunt angajate în jurul revizuirii tratatului de comerț cu Germania.

Delegația germană a sosit Luni la București, având în frunte pe însuși șeful secției economice din ministerul de externe al Reichului, d. Clodius, un bun cunoscător al problemelor economice din statele sud-est europene. D-sa este însoțit pe lângă un consilier al Băncii Reichului și alți consilieri și inspectori guvernamentali, de un număr de experți și practicieni, cari, paralel cu discuțiunile oficiale angajate cu membrii delegației române, au ținut, din prima zi, să ia contact și cu cercurile noastre comerciale, in deosebi cu exportatorii.

Adevărul e că aceste tratative au deșteptat din capul locului un viu interes în opinia noastră publică, datorită schimbărilor importante produse, în cursul acestui an, în harta Europei centrale, prin incorporarea la Reich a Austriei și a regiunii sudete, cu consecințe, între care cele e-

(Continuare în pag. 2-a)

In pagina 5:
Modificarea și completarea legilor privitoare la învățământul superior